

Vigilància epidemiològica de malalties relacionades amb el treball. Any 2019

Durant l'any 2019 s'han registrat un total de 725 casos al sistema de vigilància epidemiològica de malalties relacionades amb el treball. Aquestes notificacions s'han realitzat des de totes les àrees bàsiques d'atenció primària del Barcelonès Nord i Maresme, així com des de l'atenció especialitzada del territori (especialment dels serveis d'urgències dels hospitals de referència).

En 265 casos els metges/esses d'atenció primària han sol·licitat la derivació del cas a la USL per a la valoració del diagnòstic de sospita clínica de malaltia relacionada amb el treball. Aquesta valoració inclou l'establiment de la relació amb l'exposició als riscos laborals i, quan correspongui, l'assessorament en la realització de les accions necessàries per a la gestió correcta del cas:

- Suport i assessorament al professional notificador del cas.
- Orientació individual al pacient.
- Informació i tramitació al servei mèdic del Servei de Prevenció de Riscos Laborals (SPRL) i/o a altres agents relacionats (Institut Català d'Avaluacions Mèdiques, Institut Nacional de la Seguretat Social, Inspecció de Treball).

Patologia	Casos
Patologies agudes derivades d'un accident de treball	450
Malalties derivades de riscos psicosocials	197
Altres patologies musculoesquelètiques	20
Lumbàlgies	10
Cervicàlgies	8
Patologies d'espatlla	7
Altres patologies	7
Epicondilitis	7
Síndrome del canal carpià	7
Patologies respiratòries	5
Intoxicacions químiques	4
Hipoacúsies	3

Els trastorns de salut mental relacionats amb el treball han estat les patologies més derivades a la nostra unitat, amb 197 casos, seguits de les malalties musculoesquelètiques, amb 66 casos, de les quals la lumbàlgia ha estat una de les més notificades.

A propòsit d'un cas: adenocarcinoma etmoïdal en un fuster

La patologia neoplàsica relacionada amb el treball és un grup de patologies amb una important infranotificació. El desconeixement sobre els riscos que les provoquen, la dificultat per establir el nexes causal amb el treball i el període de latència llarg des de l'exposició a l'agent cancerígen fins a l'aparició de malaltia són algunes de les causes que en dificulten la detecció i declaració.

El cas que us exposem és el d'un treballador de 55 anys del sector de la indústria manufacturera de la fusta que va ser derivat el 25 de juny de 2019 des de l'Equip d'Atenció Primària Apenins-Montigalà per a estudi de sospita de malaltia professional amb el diagnòstic de neoplàsia maligna de cavitat nasal. El treballador havia estat èxitus el 12 de juny de 2019.

Es va realitzar una entrevista a la seva família i es va recollir la informació relativa a la seva activitat laboral. Durant 30 anys havia treballat en una única empresa com a fuster-ebenista. L'activitat de l'empresa era la fabricació, comercialització i instal·lació de cuines, banys i oficines, així com reformes d'aquests mateixos espais i reformes integrals de tot tipus d'immobles.

Factors de risc del lloc de treball

El seu lloc de treball consistia en la manipulació de la fusta com a fuster-ebenista per fabricar, decorar, muntar i reparar mobles. S'encarregava de preparar i treballar la fusta amb la utilització de màqui-

nes fresadores, serres, raspalls, polidores i màquines trepanadores per fabricar, muntar i reparar mobles de cuina, banys, mobiliari de consultes mèdiques i portes. Treballava a jornada completa.

Se sospita una exposició a la pols de fusta dura i altres productes químics relacionats amb coles, dissolvents i vernissos. No es coneix la utilització de mesures preventives higièniques, com ventilació o extracció localitzada, ni la utilització d'equips de protecció individual. Únicament es refereix el treball amb botes de seguretat. D'altra banda, no es disposa de l'avaluació de riscos laborals de l'empresa i es manifesta no haver-se realitzat exàmens mèdics de vigilància de la salut.

Descripció del dany a la salut

El pacient presentava com a antecedents patològics tabaquisme acumulat de 40 paquets/any, hipertensió arterial, dislipèmia i diabetis *mellitus* tipus 2 en tractament farmacològic.

El desembre de 2018 va iniciar clínica de cefalea i exoftalmus esquerre i es va diagnosticar adenocarcinoma etmoïdal irressecable estadi cT4aN0M0. Es va prescriure incapacitat temporal el 31 de desembre de 2018.

El PET/TAC va mostrar troballes en relació amb un tumor de sins paranasals amb destrucció òssia i invasió intracraneal, cavitat orbitària i de sins maxil·lars.

La RMN de la columna lumbar era compatible amb carcinomatosi meníngia.

Es va iniciar un tractament amb radioteràpia i quimioteràpia amb resposta parcial, persistint la irressecabilitat per l'afectació intracraneal i orbitària. El cribratge molecular es va posposar segons evolució. Es va realitzar radioteràpia pal·liativa sobre conus medul·lar des de L1-S3 sense resposta neurològica. El pacient va evolucionar desfavorablement, va requerir l'ingrés en un centre sociosanitari i va ser èxitus el 12 de juny de 2019.

Conclusions

La neoplàsia maligna de cavitat nasal està recollida com a malaltia professional del Grup 6 Agent L, Subagent 01, en el quadre de malalties professionals de l'annex 1 del Reial Decret 1299/2016 de 10 de novembre, pel qual s'aprova el quadre de malalties professionals en el sistema de la seguretat social i s'estableixen criteris per a la seva notificació i registre.

El quadre contempla treballs amb fusta dura, com la fabricació de mobles, la mecanització i muntatge de peces de fusta, treballs d'acabat de productes de fusta, contraxapat i aglomerat, activitats recollides en la història laboral del treballador i que havia realitzat durant 30 anys de professió en el seu lloc de treball.

Atès que la malaltia, l'agent cancerigen i les activitats realitzades pel treballador consten en el quadre de malalties professionals, es conclou que la neoplàsia maligna de cavitat nasal diagnosticada és compatible amb una malaltia professional.

Es va recomanar a la família que sol·licités el reconeixement de la malaltia professional a l'Institut Nacional de la Seguretat Social i cursés reclamació davant la Inspecció de Treball; a tal efecte es va lliurar un informe de la USL amb l'estudi i la valoració del cas.

Què ha de fer el metge/essa d'atenció primària si sospita el diagnòstic d'una malaltia professional?

Quan els facultatius de la xarxa d'atenció primària tinguin coneixement de l'existència d'una malaltia que podria ser qualificada com a professional inclosa en l'annex 1 o 2 (<https://www.boe.es/buscar/pdf/2006/BOE-A-2006-22169-consolidado.pdf>) ho han de comunicar a l'entitat gestora o entitat col·laboradora amb la seguretat social que assumeixi la protecció de les contingències professionals de la persona treballadora (mútua col·laboradora amb la seguretat social), per tal de ser qualificada com a malaltia professional.

En cas de desacord, serà l'Institut Nacional de la Seguretat Social qui decidirà sobre el reconeixement de la malaltia professional.

Per a qualsevol dubte que tingueu al respecte, podeu adreçar-vos a la vostra unitat de salut laboral de referència, on us podran orientar en la gestió del cas.

Vigilància postocupacional de la salut de les persones treballadores exposats a l'amiant

La Unitat de Salut Laboral del Barcelonès Nord i Maresme gestiona aquest programa de vigilància postocupacional en el seu àmbit territorial. Formen part del programa una cohort de persones treballadores post-exposades a l'amiant que ja no treballen en les empreses on van tenir contacte amb l'asbest, bé perquè ja s'han jubilat o bé perquè estan en actiu en altres empreses.

Aquestes persones treballadores actualment poden ser derivades des dels serveis d'atenció primària, des dels serveis de pneumologia o a través de la detecció en el registre de treballadors exposats a l'amiant (RTEA) que gestiona la nostra USL.

S'estableix un primer contacte amb aquestes persones treballadores a través del correu postal mitjançant una carta certificada on se'ls ofereix la possibilitat d'entrar en el programa de vigilància. Un cop es realitza la primera visita a la USL, se'ls deriva al Servei de Pneumologia de BSA per completar l'estudi, després de realitzar les proves complementàries necessàries. Els casos retornen a la Unitat de Salut Laboral, on se'ls informa de la periodicitat del seguiment i es valora l'acreditació com a malaltia professional.

La Unitat de Salut Laboral s'encarrega del seguiment i manteniment del registre de la cohort de postexposats del RTEA de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

La cohort actual de treballadors i treballadores en seguiment a la nostra unitat és variable, per la inclusió de nous pacients exposats detectats i per canvis administratius o èxits que ocasionen baixes en el seguiment. Actualment estem seguint de forma activa un total de 116 treballadors i treballadores (aquest any s'hi han incorporat 15 casos nous).

La patologia detectada a la cohort en seguiment és:

Patologia	Casos
Asbestosi/fibrosi pleural	5
Malalties pleurals benignes relacionades amb l'amiant	18
Mesotelioma pleural	1
Sense patologia relacionada amb l'amiant	59
Pendents de completar proves diagnòstiques	33

Recordeu

Els objectius de la notificació de casos laborals són:

- Detectar malalties relacionades amb el treball ateses a l'atenció primària.
- Descriure la morbiditat relacionada amb el treball.
- Conèixer els factors de risc associats a les patologies detectades.
- Contribuir a la resolució dels casos i a la prevenció dels riscos laborals.

BADALONA SERVEIS ASSISTENCIALS

UNITAT DE SALUT LABORAL BARCELONÈS NORD I MARESME

Dra. Laura Ramírez Salvador · Dr. Àlex Guerrero Roca · Sra. Laura Sanahuja Machado
Sant Anastasi, 69. 08911 Badalona · Tel. 93 464 84 64 · Fax 93 502 90 14 · uslnim@bsa.cat